

Minnesanteckningar referensgrupp hörsel 2013-10-15

Deltagare: Agneta Andersson (SPAF), Bo Ahlner (SMAF), Ann-Sofie Andertoft (Föreningen Sveriges Hörselchefer, Nancy Böling (YSDH), Pia Uhlin (SAS), Pennie Hertzman (SvAF), Andreas Stjärnström (HRF), Nina Lindqvist (HI), Ulrika B (HI), Andreas R (HI, ordf. & sekr)

Föregående mötes minnesanteckningar

Tolktjänstutredningen: Det har inte kommit något formellt besked eller DS från Socialdepartementet än. Problem som finns är de olika pengapåsar (statsbidrag, kommunalskatt). Ett problem med att genomföra Tolktjänstutredningens förslag är att landstingen inte kan räkna ut kostnaderna för sin tolktjänst. HRF har fått besked från Socialdepartementet att det inte kommer något förslag i år, men att man vill ha möte med brukarorganisationer.

Fritt-val-proposition: Det finns uppgifter om att det ska komma en proposition under nästa år.

Om HI:s nedläggning och Myndigheten för delaktighet

Nina Lindqvist presenterar bakgrund och förslag om bildandet av Myndigheten för delaktighet.

Ett förslag på hur detta kan gå till presenterades i departementspromemorian "En samlad organisation på det funktionshinderspolitiska området (DS 2013:40)". I princip alla remissinstanser tillstyrker förslaget att HI och Handisam slås ihop.

I DS 2013:40 anges tydligt att de delar av HI som inte är statliga inte ska gå över i den nya verksamheten. Exempel på icke-statlig verksamhet är stöd till enskilda kommuner och landsting eller grupper av kommuner och landsting, t.ex. nätverk.

Tidsplan (vid tidpunkten för referensgrupp hörsel):

- 6 november håller HI:s ägare extra föreningsstämma
- 13 november ges Carl Älfvåg i uppdrag att bilda Myndigheten för delaktighet
- 19 december tar regeringen beslut om ny instruktion för Myndigheten för delaktighet
- 1 Maj 2014 startar Myndigheten för delaktighet

Diskussion angående nedläggningen av HI

Att regeringen inte kan lägga uppdrag på HI, som man tidigare gjort, beror på att HI är en ideell förening och måste konkurrensutsättas. Myndigheter kan få uppdrag och då behövs inte konkurrensutsättningen enligt LOU.

De uppgifter som inte är statliga finns inget beslut om var de landar. SKL har sagt att de huvudsakligen är en arbetsgivarorganisation och att de har begränsade resurser att ägna sig åt motsvarande uppgifter. Diskussionen med SKL fortsätter dock.

Diskussion angående det nya uppdraget/Myndigheten för delaktighet

HRF tillstyrker förslaget men kritiserar också att DS:en är slarvigt gjord. Man oroar sig för kompetens kring hjälpmedel. Känslan är att ansvaret flyttas över till landstingen och att de själva ska stå för kunskapsutveckling. Andra delar i sammanslagningen kan bli bra, men hjälpmedelsbiten är i fara.

I DS:en pekar man på flera håll på att hjälpmedelsfrågorna i hälso- och sjukvård ligger hos t.ex. IVO och Socialstyrelsen. Andreas S ser risken att kompetensen inte finns hos de myndigheterna och jämför med hur t.ex. Skolinspektionen saknar kompetens om ljudmiljö vilket kan leda till att uppföljningen brister.

Att hjälpmedel finns i hälso- och sjukvård är viktigt, t.ex. att Socialstyrelsen och IVO hanterar hjälpmedel. Hjälpmedel kan behöva stärkas inom hälso- och sjukvården. Att/om patienter luras i fritt-val-situationer borde vara en fråga som IVO borde hantera. HRF har Lämnat synpunkter i remissvaret till Ansvarsfull hälso- och sjukvård, SOU 2013:44, att tillsynsmyndigheten behöver fler sanktionsmöjligheter och att de behöver vara relaterade till vårdinsatsen.

En annan diskussion som förs är att det behövs grundläggande verktyg för uppföljning och tillsyn av offentligt finansierad hörselvård.

Flera i gruppen menar att det har lugnat ner sig kring införandet av vårdval och fritt val på många ställen, den omogna branschen kanske har utvecklats. Audionomfirmorna ägs av hörapparatfirmorna, vilket i t.ex. läkemedelsbranschen skulle anses underligt – äger läkemedelsföretagen apoteken och läkarmottagningarna?

Den debatt som varit kring att privatiseringen blir dåligt utförd har lugnat sig, men det finns fortfarande problem som borde adresseras. Däremot ska kritik mot förändringarna inte tolkas som kritik mot professionen. Istället kan det vara så att den professionella kunskapen körs över, här liksom i andra sammanhang.

Andreas R menar att HI kan identifiera ett antal frågor som måste förvaltas och utvecklas vidare, men kanske av andra myndigheter. Riktlinjer och tillsyn av hjälpmedelsfrågor kan vara en sådan fråga som t.ex. kan utökas och förbättras hos Inspektionen för vård- och omsorg (IVO). Även Socialstyrelsen kan komma att spela en större roll inom hjälpmedelsområdet framöver.

Många nyutexaminerade audionomer går direkt till privat verksamhet och det finns risk att den kunskap de har från utbildningen inte kommer till godo då fokus ofta ligger på försäljning. På 50-talet var tandläkare tvungna att arbeta två år inom Folktandvården innan de kunde arbeta i annan verksamhet.

Hörapparater och hörselhjälpmedel är en del av en rehabilitering och det finns en fara i att hörapparatstillverkarna äger vårdbranschen. Risken är att man tappar fokus på rehabilitering.

Det professionella ansvaret kan inte tas bort. Diskussionen går åt olika håll, där fritt-val-förespråkare "kapar" frågan och menar att andra alternativ är bakåtsträvande.

Vårdvalet i Östergötland har i huvudsak gått bra till, enligt HRF. Man har haft god dialog med brukarorganisationer och professionen. Regelboken har blivit bra och det finns också en koppling till forskningen. Den springande punkten har dock blivit att landstingen inte vill betala för mer än hörapparatutprovningen. Då blir ju risken att all annan verksamhet i praktiken försvinner eller åläggs brukaren att betala. Hörselrehabilitering måste väl utföras och ersättas, man upphandlar väl inte blodprover på en vårdcentral? Indelningen i basal/primär och utvidgad hörselrehabilitering blir en fråga om hörapparatutprovning eller rehabilitering, enligt HRF.

Det finns enligt Andreas S rykten om att det ska ingå andra verksamheter i den nya myndigheten än de som idag ingår i HI:s och Handisams verksamheter. HI känner inte till att något liknande skulle vara aktuellt.

Rapporter från fältet

Föreningen Sveriges Hörselchefer, Ann-Sofie

Föreningen har inte träffats på ett tag men träffas i samband med HI:s konferens för chefer inom hörselvården den 20-21 november. Föreningen har fokuserat en del på audionombristen och Ann-Sofie har pratat om den vid tidigare möten med referensgrupp hörsel.

Föreningen är en yrkesgrupp och har inte tillsatts formellt av SKL eller motsvarande utan uppstått p.g.a. de behov som föreningens medlemmar (verksamhetschefer) har.

Föreningen svarade på remissvaret på DS 2013:40 om HI och Handisams sammangående.

HI föreslår att föreningen överväger om de kan ta över arrangerandet av hörselchefs-konferensen fr.o.m. 2014.

Socionomer för döva och hörselskadade (YSDH), Nancy

Föreningen hade utbildningsdagar i början av oktober. På utbildningsdagarna talades det bl.a. om KBT-behandling av tinnitus och hyperacusis, om hörselskadade barns situation och hälsa, socialförsäkringsfrågor, SPSM:s GD Greger Bååth berättade om aktuellt från SPSM. YSDH har nominerat en person till utmärkelsen Silverörat.

Under året har föreningen engagerat sig i Tolktjänstutredningen och utredningen om riksgymnasiet genom kontakter med Socialdepartementet. Det har varit en artikel om YSDH i audionomidningen. YSDH har lämnat svar på SAS fråga om hur YSDH ser på SAS roll och verksamhet.

Svenska Audiologiska Sällskapet, Pia

Styrelsen är oförändrad sedan senaste mötet med referensgrupp hörsel.

Audiologisk dag anordnas den 7 november för 40 gången. Temat är "För hörseln i framtiden – ett innovativt möte" och det anordnas på av Karolinska Universitetssjukhuset på Södertörns Högskola i Huddinge. Styrelsen har styrelsemöte den 6 november. Utställare är inbjudna att ställa ut på Audiologisk dag, även föreningar är välkomna att ställa ut, till en lägre kostnad.

Att HI försvinner kan komma att påverka SAS, Ulrika Brändström är adjungerad styrelseledamot från HI. HI har varit en viktig resurs för SAS under ett antal år. Arbetet i föreningen handlar mycket om audiologisk dag och EFAS, specifika frågor har inte lyfts på länge. Man gjorde en undersökning bland medlemsföreningar och brukarorganisationer och man konstaterade att det fanns ett värde i att ha SAS. Undersökningen gjordes p.g.a. att styrelsen anser att det är svårt att samla så många olika yrkesföreningar, medlemmar och drivkrafter under samma paraply. Det är t.o.m. risk att föreningen eller dess styrelse är lite "för tyst" i sammanhang där man borde driva vissa frågor.

Föreningarna och dess medlemmar har kanske inte "muskler" att driva policyfrågor eftersom arbetet sker ideellt. I och med att hörselvården blir mer diversifierad kan det finnas större behov av att SAS finns.

Årsmötet är i mars 2014.

SAS kan utnyttjas till att driva gemensamma frågor som medlemsföreningarna har behov av. Nästa ansökningsomgång för att söka stipendier från SAS är 28 februari 2014. Mer info om det finns på www.sasaudio.se.

Svenska Audionomföreningen, Pennie

SvAF:s styrelse har något av motsvarande utmaning som SAS, att man ska representera alla medlemmar och hitta de frågor som är gemensamma och centrala för medlemmarna. Man har försökt hitta grunden i etik och moral – vad är yrkesetiken?

Före föregående referensgrupp-hörsel-möte diskuterades att fler yrkesgrupper än audionomer ger sig in i att sälja hörapparater. SvAF vänder sig nu till Socialdepartementet/Socialstyrelsen för att begära om förstärkning av yrkestiteln, för att man annars riskerar att audionomer inte längre kommer att efterfrågas. Man siktar också på att få förskrivningsrätt på terracortildroppar.

I och med HI:s uppdrag om konsumentprodukter är Andreas R intresserad av att ta del av SvAF:s skrivelse till Socialdepartementet/Socialstyrelsen.

Det var på tal att audionomutbildningen i Stockholm skulle läggas ner. SvAF med flera engagerade sig i frågan för att utbildningen skulle vara kvar.

Ny i styrelsen är Sofie Scheele, som ersätter Helene Hjertman.

Nästa år hålls gemensamma dagar med pedagogerna, 2-4 april 2014 på Stockholm City Conference (Norra Latin) i Stockholm.

Hörselskadades Riksförbund, HRF, Andreas S

Vi är mitt i "hörselveckan", med hörselskadades dag lördag 19 oktober. I år är fokus igen på att testa sin hörsel. Den app som HRF tagit fram tidigare för att testa hörseln har uppdaterats och blivit bättre.

HRF har varit på ganska många partistämmor nu. Fokus för HRF har varit vårdvalsfrågan och man har lyckats träffa en del politiker och fått chans att lyfta vissa problem som finns och kan komma att uppstå. HRF tog i somras fram ett PM om vårdval, som finns på webben (<http://www.hrf.se/var-syn-pa-vardval-inom-horselvarden>).

Patientmaktsutredningens del- och slutbetänkande lämnades i år. Remissrundan för slutbetänkandet går ut i november. Det är fokus dels på sjukvårdshuvudmännens organisation respektive patienternas möjligheter att vara delaktiga.

HRF har skrivit till Arbetsmiljöverket om att de borde uppmärksamma ljudmiljön i skolan. De har utsetts till "årets bubblare" av Handisam och HRF tycker att skolans ljudmiljö behöver ses över.

Nationella samordnaren för att stärka kvaliteten i utbildningen för elever med hörselnedsättning kommer bland annat titta på möjligheten att skapa resurscentra runtom i landet för elever med hörselnedsättning.

Elever i skolan har rätt att få särskilt stöd, om de riskerar att inte få godkänt betyg. HRF driver att det är absurt när det gäller en bestående funktionsnedsättning.

I HRF pågår en organisationsutredning som ska lämna förslag till 2014 års årsmöte.

SMAF, Bo A

SMAF har inte så mycket nytt som är relevant för referensgrupp hörsel.

På Försäkringskassan är hälften av alla i behov av arbetshjälpmedel hörselskadade. Landstingen ansvarar för hjälpmedel för daglig livsföring, och t.ex. i Region Skåne har man snäva gränser för vem som får hjälpmedel där t.ex. ensidig dövhet inte berättigar till hörapparat.

Olyckor som leder till hörselnedsättning innebär att Försäkringskassan står för hjälpmedel. Det händer att personer går till privata audionommottagningar och köper hörapparat för att sedan skicka in ansökan om ersättning. FK kan sedan erbjuda ersättning för ordinationsavgiften men kanske inte för inköpet av hörapparat.

Det finns ett pågående rättsärende där en brukare ifrågasatt FK:s beslut om att inte betala ersättning för hörapparat utöver landstingets apparat.

På HRF har man tyckt att det är smidigt för brukare att kunna söka sig till privata företag för att få hjälp eftersom man kunnat få hjälp snabbt och därmed komma tillbaka i arbete snabbt.

Pia kommenterar att bedömningen om vad som behövs för den dagliga livsföringen sätter i viss mån gränsen för vad som är arbetshjälpmedel. På olika håll i landet får man t.ex.

konferenshjälpmedel som "vanligt" hjälpmedel och då finns inte behovet av arbetshjälpmedel i samma utsträckning.

Pedagogerna, SPAF, Agneta

SPAF ser positivt på att ha gemensamma dagarna med audionomer (2-4 april 2014) eftersom föreningen är ganska liten och det finns gemensamma intressen hos audionomer och pedagoger. Flera pedagoger är audionomer i grunden och har kompletterat det med pedagogisk utbildning. Tidigare års pedagogkonferenser har samlat ca 100 personer.

Agneta lyfter det goda exemplet Gotland där man har bullerteam för skolorna, där audionomer, pedagoger och ingenjörer besöker skolor och förskolor och gör åtgärder för att sänka bullret. Sjukskrivningarna har minskat vilket kan vara en effekt av bullerteamets arbete. Bo kommenterar att det finns studier som visar att hälften av dem med förtidspension har hörselnedsättning.

SPAF:s medlemmar arbetar inom många olika verksamheter t.ex. SPSM, högskolor/Universitet, hörselvård. SPAF har just nu ingen specifik fråga man driver, men en aktuell fråga är vem som får kalla sig hörselpedagog, eftersom det inte finns någon legitimation eller skyddande av titeln.

Årsmötet och konferensen 2013 hölls i våras före mötet med referensgrupp hörsel och det har inte hänt så mycket annat i SPAF:s regi sedan dess. På SPAF:s hemsida finns refererat från konferensen 2013.

Agneta är med som expert i Wibelfonden. Hasse på SDF (Stockholms Dövas Förening) hanterar ansökningar.

Aktuellt om HI:s uppdrag om konsumentprodukter

Andreas R presenterar nyheter om HI:s uppdrag från SKL, "Konsumentprodukter som hjälpmedel". Det är en del av det större uppdraget "Hitta och jämför hjälpmedel" som bl.a. innebär att 1177 ska ha information om hjälpmedel riktade mot invånare samt att Hinfo ersätts av en ny databas. HI:s uppdrag består av två huvudsakliga delar, att utreda och ta fram stöddokument till sjukvårdshuvudmän kring förskrivning av konsumentprodukter samt att föreslå hur information om konsumentprodukter ska presenteras och förvaltas på webbtjänsten 1177.se.

Andreas R:s presentation biläggs minnesanteckningarna.

Andreas S ställer ett par frågor, bland annat om det kommer att finnas möjlighet för användarna av webbtjänsten att sätta betyg på hjälpmedel. Andreas R säger att HI inte kommit så långt i planeringen än, men att det har diskuterats. I diskussionerna överväger HI bland annat hur omfattande tjänsten ska vara till en början samt hur omfattande den ska tillåtas bli, samt hur man på ett rimligt sätt kvalitetsgranskar och håller hög kvalitet i webbtjänsten.

Andreas S kommenterar också att det är mycket viktigt att man på 1177.se informerar om möjligheten att få även arbetshjälpmedel, inte enbart de vardagshjälpmedel man kan få inom ramen för HSL.

Nästa möte

Det är inte klart om något nästa möte kommer att hållas men ett datum bokas, så att möjligheten finns: 25 mars 2014 (våffeldagen).